

PERUSOPETUKSEN LAATUKRITEERIT

**Vesannon kunta
Vesannon yhtenäiskoulu
2012**

SISÄLLYSLUETTELO

1. LÄHTÖKOHDAT.....	2
2. TAUSTATIETOJA.....	3
2.1 Henkilöstö ja päättäjät	3
2.2 Oppilaat	4
2.3 Huoltajat	6
3. LAATUTYÖN ORGANISOINTI.....	6
4. LAATUKORTIT	8
Johtaminen.....	8
Henkilöstö.....	10
Taloudelliset resurssit.....	12
Arviointi.....	14
Opetussuunnitelman toteuttaminen.....	16
Opetus ja opetusjärjestelyt.....	19
Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki.....	22
Osallisuus ja vaikuttaminen.....	25
Kodin ja koulun yhteistyö.....	28
Fyysinen oppimisympäristö.....	31
Oppimisympäristön turvallisuus.....	33
5. LOPUKSI.....	36
6. SEURANTA.....	36

LIITTEET

Opetus ja opetusjärjestelyt, henkilökunnan linjauksia
Arviointisuunnitelma

1. LÄHTÖKOHDAT

Opetusministeriö julkaisi keväällä 2010 Perusopetuksen laatukriteerit – oppaan. Sen myötä koulut veloitetaan paneutumaan laatutyöhön ja ottamaan kriteerit käyttöönsä. Pohjana on ajatus opetuksen laadun ja sivistyksellisen tasa-arvon turvaamisesta. Pyrkimyksenä on tarjota välineitä koulun työn arviointiin. Vastuu laadun kehittämisestä on opetuksen järjestäjillä ja kouluilla.

Perusopetuksen laatukriteereiden tavoitteena on opetuksen laadun ja monipuolisen tarjonnan turvaaminen sekä opetuksellisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien takaaminen lapsille ja nuorille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta.

Perusopetuksen kehittämisen näkökulmasta on tarkoituksenmukaista kiinnittää huomiota niihin seikkoihin, jotka edistävät ja mahdollistavat tavoiteltujen oppimistulosten saavuttamisen.

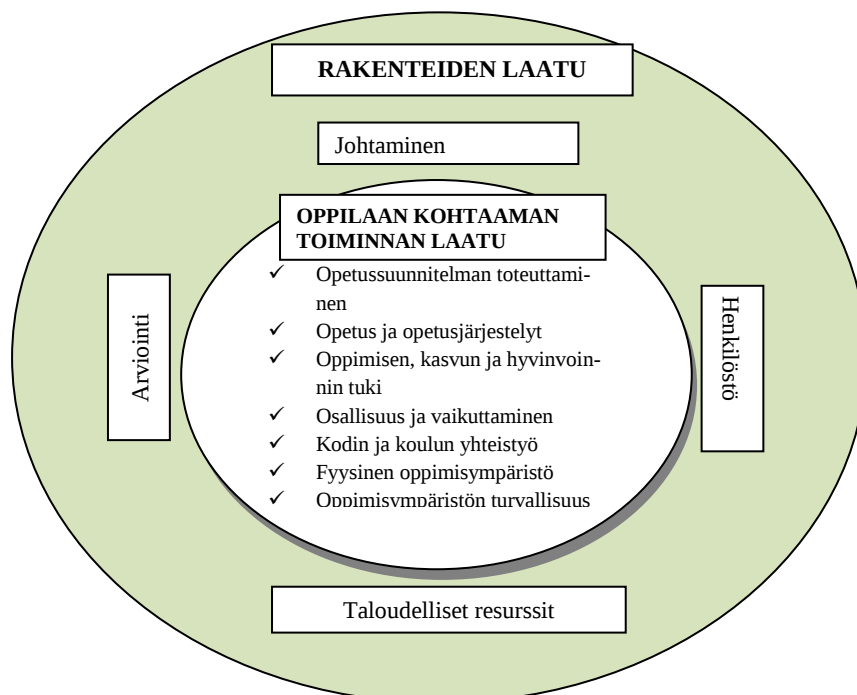
Opetuksen laadun jatkuva kehittäminen on suunnitelmallinen ja vaiheittainen prosessi, jossa voidaan erottaa suunnittelun-, toteuttamisen-, arvioinnin ja edelleen kehittämisen vaiheet.

Perusopetuksen laadun kehittäminen pohjautuu keskeisesti opetuksen laadun jatkuvaan kehittämiseen ja tämän kehittämistyön mahdollistamiseen kouluissa.

Laatukriteerit tarjoavat kunnallisille päätöksentekijöille käytännöllisen työkalun arvioida koulutoimea koskevien päätösten lyhyen ja pidemmän aikavälin vaikutuksia koulujen toimintaan.

Parhaimmillaan laatukriteereihin perustuvan arviointitiedon avulla kyetään tunnistamaan havaittuja koulutuksen epäkohtia ja korjaamaan niitä vuosittaisessa kuntien toiminnan ja talouden suunnittelun kokonaisuudessa. (OPM 2010:6)

Kuviossa 1 Perusopetuksen laatukriteerien viitekehyksessä (Opetusministeriö 2010) laatua tarkastellaan a) rakenteiden laatu ja b) oppilaan kohtaaman toiminnan laatu. Rakenteiden laatuun kuuluu neljä laatukorttia eli johtaminen, henkilöstö, taloudelliset resurssit ja arviointi. Oppilaan kohtaamaan laatuun puolestaan liittyy seitsemän korttia eli opetussuunnitelman toteuttaminen, opetus ja opetusjärjestelyt, oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki, osallisuus ja vaikuttaminen, kodin ja koulun yhteistyö, fyysinen oppimisympäristö sekä oppimisympäristön turvallisuus.

Perusopetuksen laadun rakentumisen taustalla on Lyyra- plus oy:n (2010) mukaan laaja-alainen laatukäsitys, jossa korostetaan

- kansallisia lähtökohtia ja paikallisen kontekstin huomioimista laadun arvioinnissa
- opetuksen järjestäjän ja koulujen kannustamista oman toimintansa kehittämisessä
- koulujen pedagogisista lähtökohdista, prosesseista ja edellytyksistä nousevien kehittämistarpeiden tunnistamista ja edelleen työstämistä
- koulujen toiminnallista laatua, lyhyen aikavälin osatuotoksia eli oppilaiden oppimia tietoja ja taitoja sekä koulutuksen pitkän aikavälin vaikuttavuutta
- toiminnan tietoperustan kehittämistä
- henkilöstön ja oppilaiden tarpeiden huomioimista
- opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Haetaan siis vastausta siihen, millaista perusopetuksen laadukkaan toiminnan tulisi olla. Parhaimmillaan kriteerit voivat olla johtamisen ja päätöksenteon apuväline.

2. TAUSTATIEETOJA

2.1 Henkilöstö ja päättäjät

Syksyllä 2010 teki Lyyra-plus oy Vesannolla perusopetuksen laatukriteereihin liittyvän taustakartoituksen. Kyselyyn vastasivat yhtenäiskoulun opetushenkilöstö (kirkonkylä, Ahveninen ja esiopeus; opettajat, avustajat ja toimistosihteeri) sekä sivistyslautakunnan jäsenet. Opetushenkilöstön vastauksia saatiin kaikkiaan 27 kappaletta ja lautakuntakyselyyn vastasi 8 henkilöä. Tulokset olivat rohkaisevia, Lyyra-plus oy:n mukaan jopa poikkeuksellisen hyviä. Henkilökunnan ja lautakunnan jäsenten vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia.

Lyyra- plus toteaa henkilökuntakyselyn perusteella **parhaat arviot** saaneista asioista seuraavaa:

- Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään koulun, luokan ja oppilaan tasoilla
- Koulussa on oppilaiden kanssa yhdessä valmistellut järjestyssäännöt
- Koululla on ajan tasalla olevat pelastussuunnitelmat ja muut koulun turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat. Niiden toimivuutta harjoitellaan säännöllisesti.
- Koulun rehtorien ja henkilöstön toimenkuvat on selkeästi määritelty.
- Opetustoimen henkilöstön rakenne, määrä ja osaaminen vastaavat kunkin koulun toiminnan tarpeita.
- Koulun toimintakulttuuri on avoin ja vuorovaikutteinen.
- Opetustoimea ja koulua koskevat strategiat ja suunnitelmat on laadittu. Johto ja henkilöstö ovat sitoutuneet niiden toteuttamiseen ja niiden vaikutuksia seurataan suunnitelmallisesti.

Heikoimmat arviot opetushenkilöstö antaa seuraaville kysymyksille:

- Koulutilat ovat helposti muunneltavissa
- Henkilöstön työhyvinvointi on jatkuvan seurannan ja kehittämisen kohteena.
- Henkilöstöä tuetaan kohtaamaan monenlaisia perheitä.

Laatukriteeritasolla arvioituna kyselyssä tulee Lyyra plussan mukaan esille seuraavia **havaintoja**:

- Perusopetuksen henkilöstörakenne, määrä ja osaaminen ovat kunnossa. Opettajien työhyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota.
- Johtamisessa jako kahden henkilön johtamisjärjestelmään sekä jako hallinnolliseen ja pedagogiseen johtamiseen näyttää toimivalta. Vesannon johtamisarvioinnin tulokset ovat

poikkeuksellisen hyvät.

- Koulun ja opetuksen arviointitoiminta kaipaa pientä parannusta.
- Kouluissa annetaan opetussuunnitelman mukaista opetusta ja koko opetussuunnitelmatyö on tasoltaan hyvää. Kasvun ja hyvinvoinnin tukeen ja varhaiseen puuttumiseen liittyvät toimintatavat tiedostetaan ja niiden mukaisesti toimitaan. Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan kohtaamiseen voi järjestää lisäkoulutusta.
- Koulun toimintakulttuuri koetaan poikkeuksellisen avoimeksi ja vuorovaikutteiseksi. Oppilaiden osallisuutta voi hiukan lisätä.
- Kodin ja koulun yhteistyö toimii hyvin, mutta henkilöstöä voi tukea kohtamaan erilaisia perheitä.
- Turvallisuutta arvioitaessa järjestyssääntöasiat ja koulun turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat ovat kunnossa ja opettajien tiedossa.
- Fyysiseen oppimisympäristöön ja koulutiloihin liittyvät asiat henkilöstö näyttää kokevan hyvin eri tavoin. Monet opetushenkilöstöön kuuluvista kokevat etteivät nämä asiat ole kunnossa. Opetustilojen ja opetusmateriaalien koetaan olevan kohtuullisessa kunnossa.

Pääkehittämiskohteiksi Lyyra –plus oy esittää toteuttamansa kyselyn pohjalta:

1. **Koulun ja opetuksen arviointitoiminnan**
2. **Oppimisympäristöön liittyvät tekijät**
3. **Henkilöstön työhyvinvoinnin.**

2.2 Oppilaat

Kunnan **lapsi- ja nuorisopoliittista ohjelmaa kokoava työryhmä** teki suunnittelutyön pohjaksi syystalvella 2010 kyselyn lasten- ja nuorten palveluista. Kyselyyn vastasi 127 nuorta ja 36 huoltajaa. Koulutoimen kohdalla tyytyväisiä vastaajia löytyi eniten (yli 50 %) seuraavilta osa-alueilta:

- opetus 63,6 %
- vierailut, retket ym. 60,6 %
- kouluruoka 56,4 %
- TET-jaksot 54,5 % ja
- tapaamiset terveydenhoitajan luona 51,5 %

Enemmän panostusta (vähintään 20 % vastaajista) toivottiin kohdennettavan:

- kouluruokaan 38,2 %
- vierailuihin, retkiin ym. 27,3 %
- opetukseen 26,7 %
- tapaamisiin terveydenhoitajan luona 20,6 %
- koulukuljetuksiin 20 % ja
- TET-jaksoihin 20 %.

Vesannon yhtenäiskoulu osallistuu joka toinen vuosi **Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koulu-terveyskyselyyn**. Nyt saadut tulokset koskevat keväällä 2010 tehtyä kyselyä. Vastaajina olivat kyseisen ajankohdan peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaat sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijat.

Kevään 2010 perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaiden vastausten perusteella THL määritteli ilonaiheiksi perheiden yhteisen aterioinnin lisääntymisen, koulun fyysisten työolojen kokemisen aiempaa paremmiksi, parantuneen tietoisuuden tavoista vaikuttaa koulun asioihin, koetun terveydentilan paranemisen, aamupalan syömisestä yleistyminen, humalajuomien vähentymisen sekä oppilashuollollisten palveluiden (terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori) parantuneen saavutettavuuden.

Kiusaamista Vesannon yhtenäiskoulussa esiintyy hiukan vähemmän kuin Pohjois-Savossa tai valtakunnassa keskimäärin ja kiusattujen määrä (6%) on myös vähentynyt aiempiin kouluterveyskyselyihin verrattuna. Vesannolla vanhemmat tiesivät verrokkikouluja useammin lastensa viikonloppuiltojen viettopaikan. Huolenaiheiksi nousivat vanhempien työttömyyden lisääntyminen, läheisten ystävyyssuhteiden vähentyminen (22 %:lla vastaajista ei läheistä ystävää), koulutapaturmien lisääntyminen (määrä kuitenkin pienempi kuin verrokkikouluissa) ja ylipainon yleistyminen. Vesantolaiset oppilaat kokivat muihin kouluihin verrattuna useammin kouluun liittyvän työmäärän suureksi (52 % vastaajista) ja kärsivät päänsärystä sekä niska- ja hartiakivusta enemmän kuin verrokkikoulujen oppilaat (40 % vastaajista). 63 % vastanneista oppilasta pesi hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä ja hengästyttävän liikunnan harrastaminen vapaa-ajalla oli vähentynyt aiempiin kyselyihin verrattuna.

Lukiolaisten kevään 2010 vastausten perusteella vesantolaisperheissä syödään yhteinen ateria verrokkikouluja useammin, vanhemmat tietävät hyvin lastensa viikonloppuiltojen viettopaikan, nuoret tietävät hyvin miten vaikuttaa koulun asioihin ja menevät useimmat (80%) nukkumaan viimeistään klo 23. Lukiolaisilla on ystäviä eikä heitä kiusata. Huolta aiheuttavat oppilaiden kokema suuri työmäärä (75% vastaajista), niska- ja hartiavaivat (55 %), päänsäryt (40%), tyytymättömyys koulun fyysisiin oloihin sekä kokemus siitä, ettei tule kuulluksi koulussa. Lukion opiskelijat kokivat oppilashuollon palveluiden saatavuuden hankalammaksi kuin peruskoululaiset. Kyselyyn vastanneista lukiolaisista 65 % ei syönyt koululounasta päivittäin. 50% vastaajista harjasi hampaat harvemmin kuin kaksi kertaa päivässä.

Kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta kysyttiin kaikilta kirkonkylän oppilailta joulukuussa 2010 **koulun omassa kyselyssä** :

- millaisissa asioissa oppilaita tulisi kuulla
- miten kuuleminen tulisi käytännössä toteuttaa
- kuluuko koulutyöhön liikaa aikaa
- kuinka paljon aikaa läksyjen tekemiseen kuluu päivittäin
- kuinka paljon aikaa kuluu kokeisiin valmistautumiseen

Oppilaat haluavat tulla kuulluiksi työrauhakysymyksissä, välitunteihin ja välituntilaitteisiin liittyvissä asioissa, kouluruoka-asioissa, retkien suunnittelussa, viihtyvyyteen liittyvissä asioissa, sääntöjen laatimisessa, työtahtiin ja –oloihin liittyvissä kysymyksissä, koulun yhteisten tapahtumien suunnittelussa, turvallisuus- ja tasa-arvoasioissa, koeaikatauluissa, kiusaamisasioissa ja opetuksen laatua koskevista kysymyksistä. Parhaina menetelminä kuulemiseen pidettiin kyselyitä ja oppilaskunnan kautta kuulemista.

Valtaosa vastaajista koki koulutyöhön kuluvan liikaa aikaa. Joissakin yksittäisissä luokissa enemmistö vastasi aikaa kuluvan sopivasti. Valtaosa vastaajista käytti läksyjen lukemiseen päivittäin keskimäärin vain alle puoli tuntia. Seuraavaksi eniten vastaajia kertyi kohtaan 0,5 – 1 tunti. Harvat lukiolaisistakaan kertoivat käyttävänsä läksyihin enempää kuin tunnin päivässä. Kokeisiin valmistautuminen aloitettiin peruskoulussa yleensä 1 – 3 päivää ennen koetta ja lukiossa 3 – 14 päivää (yleisin 7 pv) ennen koetta. Peruskoululaiset valmistautuivat kokeisiin 0 – 5 tuntia (yleisin 1-2 h) kerrallaan, lukiolaiset 0,5 – 4 tuntia (yleisin 2 h) kerrallaan.

Oppilailta kysyttiin myös syyslukukauden aikana koulussa tapahtuneita mukavia asioita. Hauskinta oli syysloma. Paljon mainintoja saivat myös erilaiset tapahtuma- ja erikoispäivät, tempaukset sekä juhlat. Lukiolaiset pitivät useista koulukohtaisista, soveltavista kursseista ja peruskoululaiset välitunneista. Mainintoja saivat myös uudet naamat, uudet luokat ja kivat opet.

Henkilökunta käsitteli oppilailta saadun palautteen pohjalta opetuksen laatuun liittyviä kysymyksiä (opetuksen sisällöt, opetusmenetelmät aikataulutus, koejärjestelyt, läksyt ja kotitehtävät) joukkuepalavereissa. Palavereiden pohjalta kirjattiin yhteisiä linjauksia laadun parantamiseksi sekä oppilaiden tulemiseksi kuulluksi aiempaa paremmin opetuksen laatua koskevissa asioissa. Tuloksia käsiteltiin oppilaiden kanssa luokittain ryhmänohjaajan tunnilla.

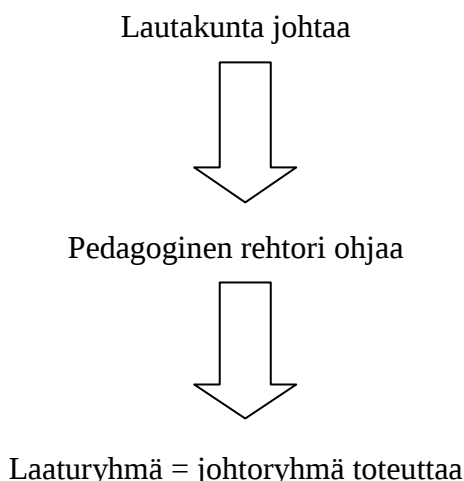
2.3 Huoltajat

Kirkonkylällä toimivat luokkien 1-6 sekä 7-lukio **vanhempaintoimikunnat** antoivat keväällä 2011 palautetta koulun toiminnasta. Parannusta kaipaavina asioina toimikunnat pitivät henkilökunnan entistä selkeämpää yhteisistä linjoista kiinni pitämistä, joidenkin luokkien työrauhan parantamista, kaikkien opettajien rauhallisena pysymistä opetustilanteissa, ryhmänohjauksen järjestämistä pitkien sairauslomien aikana, välituntirajoitusten lieventämistä sekä alaluokkien oppilaiden ruokailukäytäntöjen päivittämistä.

Koulun vahvuuksina vanhempaintoimikunnat pitivät myönteistä ilmapiiriä, vanhempien arvostamista ja heidän mielipiteidensä kuulemista, avointa ja mutkatonta yhteistyötä, helppoutta koulun lähestymisessä, vanhempien huoliin vakavasti suhtautuvaa henkilökuntaa, tiedotuksen ja viestinnän tehokkuutta, toiminnallisuutta ja tapahtumien runsautta, positiivista virettä ja henkilökunnan mukanaoloa mm. koulun juhlaohjelmissa, välittämisen ja huolenpidon ilmapiiriä, koululaisten kokemusta turvallisuudesta, aktiivista puuttumista ongelmiin, lasten kuulemista, koulukiusaamisen vähentymistä, tehostunutta välituntivalvontaa sekä tukioppilastoimintaa.

3. LAATUTYÖN ORGANISOINTI

Laatukriteeristön käyttöönotto Vesannolla on organisoitu siten, että

Koska lähtötilanne kartoituksen mukaan oli jo jokseenkin hyvä, on tavoitteena keskittyminen oleelliseen eli paneutuminen laatutyön kolmeen pääkehittämiskohteeseen. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota oppilaiden ja kotien osallisuuden edelleen kehittämiseen. Oppilaita tulee kuulla asioissa, jotka tulivat esille heidän kyselyvastauksissaan. Tällä alueella on jo tehty paljon kehittämistyötä talven 2010 - 2011 aikana osallisuuden ollessa lukuvuoden painopisteenä. Henkilökunta tarvitsee lisätietoa ja koulutusta erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaamisessa sekä perheiden kohtaamisessa.

Oppilaiden kokemus kouluun liittyvän työmäärän suuruudesta sekä erilaiset fyysiset oireet tulee ottaa huomioon kehittämistoimissa.

Lähtötilanteen kartoituksen, olemassa olevien käytänteiden, määriteltyjen kehittämistarpeiden ja Opetusministeriön perusopetuksen laatukriteereitä käsittelevän väliraportin (31.12.2008) pohjalta on kirjattu yksitoista laatukorttia kuvaamaan perusopetuksen laatua Vesannon kunnassa, Vesannon yhtenäiskoulussa:

Rakenteiden laatua koskevat kortit 1-4 ja oppilaan kohtaaman toiminnan laatua kortit 5-11.

1. Johtaminen
2. Henkilöstö
3. Taloudelliset resurssit
4. Arviointi
5. Opetussuunnitelman toteuttaminen
6. Opetus ja opetusjärjestelyt
7. Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki
8. Osallisuus ja vaikuttaminen
9. Kodin ja koulun yhteistyö
10. Fyysinen oppimisympäristö
11. Oppimisympäristön turvallisuus

4. LAATUKORTIT

Tässä osassa esitellään ensin Opetushallituksen laatimat pohjatekstit sekä kullekin laadun osa-alueelle määrittämät laatukriteerit. **Paikallisesti** on esitelty se, mitä työkaluja koululla on käytössään kunkin laatutekijän toteuttamisessa, miten laatua kunkin osatekijän kohdalla voidaan arvioida sekä kehittämistarpeita ja ideoita.

KORTTI 1: JOHTAMINEN, OPETUSHALLITUS
Opetuksen järjestäjällä on vastuu koulutuksen toteutuksesta. Toiminnan johtaminen ja suunnittelu muotoutuvat paikallisesti hallinto-, toiminta- tai johtosäännön pohjalta kansallisen lainsäädännön ja normien puitteissa. Opetustoimen ja koulun johdon keskeisenä tehtävänä on edistää perusopetuksen arvopohjan sekä koulun perustehtävän toteutumista sekä luoda hyvät ja tasapuoliset edellytykset opettamiselle ja oppimiselle. Johtamiseen kohdistuvat odotukset liittyvät toiminnan perustana olevien arvojen lujittamiseen, ilmentämiseen ja arvotietoisuuden vahvistamiseen, tavoitteiden selkeyttämiseen ja yhteisen kehittämissuunnan toteuttamiseen. Johtamisessa keskeistä on yhteisön vahvuuksien ja kehittämishaasteiden tunnistaminen, itsearvioinnin vahvistaminen sekä pedagogiikan kehittäminen. Henkilöstön rekrytointi, osaamisen kehittäminen, kannustava, osallistava ja vuorovaikutteinen toimintatapa, luottamuksen rakentaminen ja sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö ovat tärkeitä johtamisen tehtäväalueita. Talouden johtamisen kannalta keskeisiä kysymyksiä ovat toiminnan tarpeiden ja käytettävissä olevien resurssien tunnistaminen, yhteensovittaminen sekä resurssien tarkoituksenmukainen kohdentaminen. Riittävän pitkäjänteinen talouden ja toiminnan suunnittelu luo pohjan perusopetuksen johtamiselle. Perusopetusta koskevat suunnitelmat kytkeytyvät kunnan strategioihin ja suunnitelmiin. Perusopetuksen suunnitelmien laadusta ja toteutuksesta vastaa kunnan sivistystoimen johto sekä koulussa toiminnasta vastaava rehtori ja johtamisen delegointipäätösten mukaiset vastuulliset toimijat. Koulun johto tarvitsee tietoa myös valtakunnallisista koulutuspolitiikan tavoitteista ja kehittämislinjoista
LAATUKRITEERIT • Opetuksen järjestäjä on määritellyt toiminta-ajatuksen, arvopohjan ja strategian niiden toteuttamiseksi • Opetuksen järjestäjällä on rakenteet ja menettelytavat, joiden avulla tuetaan opetustoimen ja koulun johtamista sekä hyvän hallinnon toteutumista. • Opetustoimea ja koulua koskevat strategiat ja suunnitelmat on laadittu. Johto ja henkilöstö ovat sitoutuneet niiden toteuttamiseen ja niiden vaikutuksia seurataan suunnitelmallisesti. • Koulun rehtorin ja henkilöstön toimenkuvat on selkeästi määritelty. Pedagogiselle johtajuudelle on riittävästi aikaa. • Koulun johto luo asianmukaiset edellytykset opettamiselle ja oppimiselle yhteistyössä henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien kanssa. • Koulussa on kannustavat käytänteet, jotka tukevat oma-aloitteisuutta ja oman työn jatkuvaa kehittämistä.

KORTTI 1: JOHTAMINEN, VESANTO

TYÖKALUT

- *Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelma sekä muut suunnitelmat ja kertomukset (lautakunta ym.).*
- *Hallintosääntö.*
- *Yhtenäiskoulustrategia.*
- *Koulun työsuunnitelma.*
- *Koulun arvopohja ja kasvatustavoitteet.*
- *Itsearviointiin liittyvät suunnitelmat ja arvioinnit.*
- *Kehityskeskustelut.*
- *Johtamiskäytännöt, koulun toiminnan vuosikalenteri.*
- *Perehdyttäminen ja mentorointi.*
- *Jaetun ja osallistavan johtamisen kehittäminen*
- *johtotiimi ja joukkueet.*
- *Hyvän mielen koulu –malli.*

ARVIOINTI

- *Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelman toteutuminen perusopetuksen osalta.*
- *Hallintosäännön noudattaminen.*
- *Koulun työsuunnitelman toteutuminen.*
- *Arvopohjan ja kasvatustavoitteiden toteutuminen.*
- *Itsearviointien ja arviointikyselyiden tulokset.*
- *Kehityskeskustelupalautte.*
- *Johtamiskäytänteiden toimivuus, vuosikalenterin toteutuminen.*
- *Perehdyttämisen toteutuminen.*
- *Tiedotuksen toimivuus.*
- *Jatkuvan kehittymisen ja osallisuuden toteutuminen*
- *johtotiimin ja joukkueiden toiminnan kehittyminen.*
- *Osaamisen johtamisen onnistuminen.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Koulutoimen toimintasuunnitelman työstäminen osana kunnan strategiaa.*
- *Hyväksi koetun kahden rehtorin mallin edelleen kehittäminen.*
- *Avoimuuden ja tasapuolisuuden korostaminen.*
- *Ajan etsiminen pedagogiselle johtajuudelle.*
- *Jaetun johtajuuden edelleen kehittäminen*
- *johtotiimin ja joukkueiden toiminnan suunnitelmallinen kehittäminen.*
- *Osaamisen johtamisen tuominen käytäntöön.*
- *Perehdyttämisen edelleen kehittäminen.*
- *Osallisuuden korostaminen ja toteutuminen.*
- *Tiedotuksen jatkuva tehostaminen.*
- *Kehityskeskustelukäytänteiden kehittäminen.*

KORTTI 2: HENKILÖSTÖ, OPETUSHALLITUS

Kelpoisuusehdot täyttävä ja pätevä sekä koulun tarpeita vastaava henkilöstö on laadukkaan opetuksen ja sen kehittämisen voimavara.

Rehtoreiden ja opettajien sekä muun henkilöstön määrä muodostuu opetustuntien sekä muiden työtehtävien edellytysten mukaisesti. Riittävä määrä kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä mahdollistaa opetuksen toteuttamisen opetussuunnitelman mukaisesti. Henkilöstösuunnitelman avulla voidaan ennakoida henkilöstötarpeita. Työnantaja pyrkii mahdollisimman pitkiin virka- ja työsuhteisiin. Määräaikaisen henkilöstön asemaan tulee kiinnittää huomiota. Pätevien sijaisten saaminen varmistetaan.

Opetuksen järjestäjä päättää laatua ja työkykyä edistävästä linjauksista osana kunnan henkilöstöstrategiaa. Henkilöstön kehittämissuunnitelman osana laaditaan henkilöstön koulutussuunnitelma.

Opetushenkilöstölle on tarjolla uusimpaan tutkimukseen perustuvaa koulutusta. Henkilöstön oma halu työssä kehittymiseen pyritään herättämään. Vastuu opetustoimessa työskentelevien osaamisen kehittämisestä ja ylläpitämisestä on työnantajalla sekä henkilöstöllä. Koulutukseen osallistumiseen vaikuttavat työnantajan tuki ja taloudelliset järjestelyt.

Henkilöstön ja johdon välinen vuorovaikutus tukee osaamisen jakamista ja uusien toimintatapojen omaksumista. Työyhteisön oppimista tuetaan mm. kehittämisohjelmien avulla ja mentoroinnilla.

LAATUKRITEERIT

- Opetustoimen henkilöstön rakenne, määrä ja osaaminen vastaavat koulun toiminnan tarpeita.
- Henkilöstön kehittäminen on suunnitelmallista.
- Pysyvät tehtävät täytetään vakituisessa virka- ja työsuhteessa olevalla henkilöstöllä.
- Opetushenkilöstön työn tukena ovat tarjolla kouluterveydenhuollon ja sosiaalitoimen riittävät palvelut.
- Henkilöstölle on perehdyttämiskoulutusta ja mahdollisuudet ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen.
- Henkilöstön kehittäminen on suunnitelmallista ja sitä varten on toimiva seurantajärjestelmä (kehityskeskustelut ym.).
- Henkilöstön työhyvinvointi on jatkuvan seurannan ja kehittämisen kohteena.
- Eri ammattiryhmien välinen yhteistyö on sujuvaa.
- Opetushenkilökunnan osaamistason kehittymistä arvioidaan säännöllisesti.

KORTTI 2: HENKILÖSTÖ, VESANTO

TYÖKALUT

- Kehityskeskustelut.
- Kehittämissuunnitelmat.
- Varhaisen välittämisen malli.
- Perehdyttämiskansio.
- Osaamisen kehittäminen.
- Henkilöstön tehtäväkuvaukset.
- Henkilökohtaisten työsuoritusten arviointi.
- Työn vaativuuden arviointi.
- Palaute.
- Koulun vuosikalenteri.
- Hyvän mielen koulu –malli.

ARVIOINTI

- Pätevän henkilöstön määrä.
- Kehittämissuunnitelmien toteutuminen.
- Uuden henkilöstön perehdyttämisen tehokkuus.
- Kehityskeskustelupalaute.
- Osaamisen jatkuvan kehittämisen toteutuminen.
- Tehtäväkuvausten ajantasaisuus ja toteutuminen.
- Työsuoritusten arvioinnin toteutuminen.
- Työn vaativuuden arviointien toteutuminen.
- Riittävä palautteen antaminen ja saaminen.

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- Kunnan henkilöstöstrategian luominen.
- Koulutus- ja kehittämissuunnitelmien laatiminen.
- Monipuolinen tyhy-toiminta.
- Työterveyspalveluista tiedottaminen.
- Tasapuolinen työnjako ja yhteisten tehtävien vastuullinen hoitaminen.
- Kiitos, kannustus ja kollegiaalinen tuki, osaamisen jakaminen.
- Resurssien tasapuolinen jakaminen.
- Välittämisen ilmapiiri, avoimuus, toisen työn arvostaminen.
- Kehityskeskustelukäytänteiden kehittäminen.
- Asiantuntija-avun järjestäminen tarvittaessa.
- Kyselyt, keskustelut, itsearviointit.
- Mahdolliset erimielisyydet selvitetään heti, tarvittaessa esimiesten läsnä ollessa.
- Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen.
- Tiedotuksen tehostaminen.
- Yhteisen ajan löytäminen.

KORTTI 3: TALOUDELLISET RESURSSIT, OPETUSHALLITUS

Koulutusta ohjataan lainsäädännön, opetussuunnitelmien, tutkintojen valtakunnallisten perusteiden, koulutuksen arvioinnin ja tiedolla ohjauksen lisäksi koulutuksen rahoitusjärjestelmien avulla. Koulutuksen kustannuksista vastaavat valtio ja kunnat. Perusopetuksen käyttökustannuksiin myönnetään valtionosuutta.

Perusopetus on investointi tulevaisuuteen. Kustannusten kehitykseen vaikuttavat muutokset oppilasmäärissä, kustannukset vaihtelevat kouluittain ja kunnittain. Koulujen resurssit päätetään paikallisesti. Kustannuseroja voidaan selittää mm. koulumatkoilla, opetusryhmien koolla, erityisoppilaiden määrällä, kiinteistöjen määrällä ja kunnolla, ruokahuollon järjestelyillä sekä henkilökunnan palkkarakenteella.

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että koulutusresurssit on kohdistettu optimaalisesti ja resurssien määrä on riittävä. Toiminnan taloudellisuus on tärkeää myös tehokkuuden ja vaikuttavuuden kannalta.

Koululta talousyksikkönä edellytetään itseohjautuvuutta ja oman toiminnan tuloksellisuuden, taloudellisuuden ja tehokkuuden arviointia.

Koulun toiminnasta vastaava rehtori vastaa myös koulun taloudesta. Talousarvion seuranta ja talouden kokonaiskuvan hallinta ovat tärkeitä. Rehtorin taloustaitoja on mahdollista tukea täydennyskoulutuksella.

LAATUKRITEERIT

- Perusopetukselle suunnatut taloudelliset resurssit takaavat lainsäädännön ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen jokaiselle oppilaalle jokaisena koulupäivänä.
- Koulutusresurssit on kohdistettu koulutukselle asetettujen tavoitteiden kannalta optimaalisesti ja resurssien määrä on riittävä tuotettujen koulutuspalveluiden määrän ja palvelutuoannon rakenteen sekä organisoinnin kannalta.
- Toiminnan ja talouden suunnittelussa lähtökohtana on mahdollisimman hyvien edellytysten luominen opetus- ja kasvatustyölle.
- Kestävän kehityksen toteutumista seurataan talouden kannalta systemaattisesti.

KORTTI 3: TALOUDELLISET RESURSSIT, VESANTO
TYÖKALUT • <i>Opetuksen järjestäjän talous- ja toimintasuunnitelmat.</i> • <i>Yhtenäiskoulustrategia.</i> • <i>Koulun työsuunnitelma.</i> • <i>Talouden tunnuslukujen seuranta ja vertailu.</i> • <i>Opetuksen järjestäjän ylläpitämä arviointijärjestelmä.</i> • <i>Arviointikeskustelut arviointituloksista ja taloudellisista painopistealueista.</i> • <i>Kehityskeskustelut.</i>
ARVIOINTI • <i>Talous- ja toimintasuunnitelmien toteutuminen.</i> • <i>Koulun työsuunnitelman toteutuminen.</i> • <i>Talouden tunnuslukujen toteutuma.</i> • <i>Arviointitulokset.</i> • <i>Arviointikeskustelujen palaute.</i> • <i>Kehityskeskustelupalaute.</i>
KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA • <i>Laadukkaan ja oikein resurssoidun perusopetuksen merkityksen näkeminen myös lukion jatkon kannalta.</i> • <i>Olemassa olevien ja riittävien taloudellisten resurssien turvaaminen.</i> • <i>Taloudellisten resurssien turvaaminen oppimisympäristön kehittämisen näkökulmasta.</i>

KORTTI 4: ARVIOINTI, OPETUSHALLITUS

Koulutuksen arvioinnin tavoitteena on turvata perusopetuslain tarkoituksen toteutumista, tukea koulutuspoliittista päätöksentekoa, koulutuksen kehittämistä kansallisella ja paikallisella tasolla sekä parantaa oppimisen edellytyksiä. Perusopetuksen arviointi-, seuranta- ja palautejärjestelmä muodostuu opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearviointista, perusopetuksen tuloksellisuuden arvioinnista ja seurannasta sekä arvioinnin eettisistä periaatteista.

Opetuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistuu ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Opetuksen järjestäjä tarkastelee systemaattisesti toimintaansa ja kehittää sitä saadun arviointitiedon pohjalta. Toimiva koulutuksen arviointi-, seuranta- ja palautejärjestelmä muodostaa perustan opetuksen laadun kehittämiseksi. Laatua parannetaan tavoitteiden ja toimintaperiaatteiden selkeydellä sekä riittävillä voimavaroilla.

Paikallisesta arvioinnista ja sen kehittämisestä vastaavat ensisijaisesti opetuksen järjestäjät. Paikallisen arviointitoiminnan koordinoivia selkeyttävät opetuksen järjestäjän ja koulujen toiminnan kattavat arviointisuunnitelmat.

Arviointisuunnitelmassa tunnistetaan opetuksen järjestäjän ja koulujen toimintaan kohdistuvia tarpeita, määritellään niiden avulla arviointitoiminnan järjestämistä ja tarvittavia voimavaroja, luodaan yhteiset puitteet paikallisella tasolla tapahtuvalle toiminnan arvioinnille sekä selkeytetään eri toimijoiden keskinäinen työnjako.

Arviointi on koko perusopetuksen tuloksellisuuden arviointia. Arvioinnin avulla selvitetään, toteutuvatko opetuksen tavoitteet ja opetussuunnitelma sekä onko koulutus tuloksellista. Tuloksellisuutta arvioitaessa huomioidaan toiminnan vaikuttavuus, taloudellisuus ja tehokkuus. Tavoitteena on muutosten tunnistaminen, kehitysvaihtoehtojen ennakoiminen, tulevaan kehitykseen vaikuttaminen sekä toiminnan vaikuttavuuden jatkuva arviointi.

LAATUKRITEERIT

- Arviointi- ja kehittämistoimintaa toteutetaan systemaattisesti ja suunnitelmallisesti.
- Opetuksen järjestäjällä ja koululla on toimintansa tarpeisiin soveltuva arviointijärjestelmä, jonka tuottamaa tietoa käytetään opetuksen kehittämisessä sekä toiminnan ja talouden suunnittelussa.
- Opetuksen järjestäjän ja koulujen arviointiosaamista kehitetään suunnitelmallisesti.
- Opetuksen järjestäjällä ja koululla on yhteisesti sovitut arvioinnin periaatteet.
- Arviointi- ja kehittämistoimintaan osallistuvat myös oppilaat, vanhemmat ja oppilashuoltohenkilöstö sekä tarpeiden mukaan myös muu henkilöstö.

KORTTI 4: ARVIOINTI, VESANTO
TYÖKALUT • <i>Arviointisuunnitelma (Liite 1).</i> • <i>Koulun arvopohja ja kasvatustavoitteet.</i> • <i>Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearviointi sekä arviointikyselyt.</i> • <i>Perusopetuksen tuloksellisuuden arviointi ja seuranta</i>
ARVIOINTI • <i>Arviointisuunnitelman toteutuminen.</i> • <i>Koulun arvopohjan ja kasvatustavoitteiden toteutuminen.</i> • <i>Itsearviointitulokset (kyselyt henkilökunnalle, oppilaille, kodeille sekä muu palaute).</i> • <i>Tuloksellisuuden arviot (valtakunnalliset kokeet, oppilaiden sijoittuminen jatko-opintoihin, oppilaskohtaiset kulut ym. arviot).</i>
KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA • <i>Arviointitulosten jatkokäsittely ja tulosten tehokas hyödyntäminen.</i> • <i>Pedanetin entistä tehokkaampi käyttäminen tiedotuksen välineenä.</i> • <i>Vanhempainvarttikäytänteiden yhtenäistäminen, lomakemallin laatiminen.</i> • <i>Kehittämisideoiden avoin vastaanottaminen monilta eri tahoilta.</i> • <i>Vanhempainvarttikäytänteiden asiantuntijuuden hyödyntäminen.</i> • <i>Arvioinnin tavoitteellisuus.</i> • <i>Arviointitiedon kerääminen riittävän monilta tahoilta.</i>

KORTTI 5: OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, OPETUSHALLITUS

Perusopetus turvaa kaikille lapsille ja nuorille tasa-arvoiset mahdollisuudet edetä opintopolullaan. Asetetut tavoitteet ja sisällöt konkretisoituvat koulun arjessa. Tavoitteiden toteutumista tuetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelmatyön avulla.

Paikallinen opetussuunnitelmaprosessi mahdollistaa oman koulun ja erityisesti koulujen välisen pedagogisen toiminnan kehittämisen ja yhteistyön vahvistamisen. Alueellisessa opetussuunnitelmatyössä tuetaan lasten ja nuorten kasvuympäristön ja johdonmukaisen opintopolun rakentumista osallistamalla koulujen yhteistyötahoja opetussuunnitelmatyöhön. Toiminnassa huomioidaan muut kunnassa tehdyt lapsia, nuoria ja koulutusta koskevat strategiset päätökset ja linjaukset.

Koulukohtaisessa opetussuunnitelmatyössä arvioidaan oman koulun pedagogisten käytänteiden toimivuutta, tunnistetaan kehittämistarpeita ja kehitetään toimintaa. Koulun kasvatus- ja opetustehävän määrittämisen rinnalla kehitetään samanaikaisesti opettajien, oppilaiden ja muun henkilöstön työskentelyä tukevia ja uudistavia toimintatapoja.

Opetussuunnitelmatyö on koulun kehittämisen keskeinen väline, jossa opettajille muodostuu vertaisvuorovaikutuksessa oman työn ammatillinen kehittäminen. Opettajien mukanaolo opetussuunnitelman laatimisessa edesauttaa yhteisten tavoitteiden ja toimintalinjojen sisäistämistä sekä oman opetuksen kehittämistä suhteessa opetussuunnitelman vaatimuksiin. Käytännön opetustyössä opettajat sovittavat nämä vaatimukset oppilaiden ikäkauden ja edellytysten sekä kulloistenkin tilanteiden mukaan. Opetussuunnitelma tukee opettajia opetusjärjestelyjen ja menetelmien valinnassa sekä keskinäisessä yhteistyössä. Opetussuunnitelmatyö antaa oppilaille mahdollisuuden yksilölliseen ja tavoitteelliseen oppimiseen. Opetussuunnitelma kertoo opetuksen tavoitteista, sisällöistä ja koulun toiminnasta myös huoltajille.

Opetussuunnitelmaprosessissa laadittu koulukohtainen opetussuunnitelma on hyödynnettävissä myös koulun toiminnan itsearvioinnin välineenä sekä kehittämis- ja lukuvuosisuunnittelun kehyksenä. Opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Opetussuunnitelmatyö on suunnitelmallista, asianmukaisesti resursoitua, sitä seurataan ja arvioidaan.
- Opetussuunnitelman kannalta keskeiset toimijat ja yhteistyötahot osallistetaan opetussuunnitelmatyöhön.
- Opetussuunnitelmatyössä huomioidaan muut kunnassa tehdyt lapsia, nuoria ja koulutusta koskevat strategiset päätökset ja linjaukset.
- Kieliohjelman ja valinnaisten aineiden tarjonta turvataan tarvittaessa yhteistyötä laajentamalla.
- Opetussuunnitelman toimivuutta, toteuttamista ja toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään suunnitelmallisesti.

KOULU

- Opetushenkilöstö osallistuu opetussuunnitelman laadintaan sekä sen toimivuuden ja toteuttamisen arviointiin ja kehittämiseen.
- Opetushenkilöstön ammatillista opetussuunnitelman tekoa tuetaan eri keinoin.
- Opetussuunnitelman laatimisessa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä hyödynnetään koulujen välistä yhteistyötä paikallisesti ja alueellisesti.
- Huoltajat ja muut yhteistyökumppanit voivat osallistua soveltuvin osin opetussuunnitelman laadintaan sekä toimivuuden ja toteuttamisen arviointiin ja kehittämiseen.
- Oppilaat voivat ikäkaudelleen sopivalla tavalla osallistua opetussuunnitelmasta käytävään keskusteluun, sen nojalla annetun opetuksen arviointiin ja kehittämiseen.
- Oppilaat saavat yleistä tietoa opetussuunnitelmasta, tietoa sen opetustarjonnasta ja ohjausta valintoihinsa.
- Opetussuunnitelma on perustana koulun itsearvioinnille ja työn jatkuvalle kehittämistyölle.

KORTTI 5: OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN, VESANTO

TYÖKALUT

- *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.*
- *Kunnan opetussuunnitelma.*
- *Kunnan lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma.*
- *Koulun työsuunnitelma.*
- *Koulun arvopohja ja kasvatustavoitteet.*
- *Yhtenäiskoulustrategia.*
- *Muut kehittämissuunnitelmat.*

ARVIOINTI

- *Kunnan ja koulun opetussuunnitelmat noudattavat valtakunnallisia perusteita.*
- *Opetussuunnitelman toteutuminen kunta- ja koulutasolla.*
- *Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman toteutuminen.*
- *Koulun arvopohjan ja kasvatustavoitteiden toteutuminen.*
- *Työsuunnitelmat noudattavat opetussuunnitelmaa.*
- *Kehittämissuunnitelmat ovat linjassa opetussuunnitelman kanssa.*
- *Henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien opetussuunnitelmatuntemus.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Henkilökunnan opetussuunnitelmaan nivoutuvan pedagogisen keskustelun lisääminen.*
- *Opetussuunnitelmatietouden suunnitelmallinen välittäminen oppilaille ja huoltajille.*
- *Opetussuunnitelman jatkuva ajan tasalla pitäminen.*
- *Hyvän osaamisen kriteerien esittely kurssien alussa.*

KORTTI 6: OPETUS JA OPETUSJÄRJESTELYT, OPETUSHALLITUS

Opetus järjestetään oppilaiden kehitystasot ja muut edellytykset huomioiden. Opetusjärjestelyillä, opettamisella ja opetusmenetelmien tarkoituksenmukaisella käytöllä tuetaan opetustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Perusopetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetukselle asetetut tavoitteet. Ryhmäkoon tulee antaa ajalliset mahdollisuudet seurata ja tukea oppilaan kasvua ja kehitystä sekä mahdollistaa oppiaineille ominaisten menetelmien ja työtapojen käyttö. Jokaisen oppilaan persoonallisuuden kehityksen monipuolinen tukeminen sekä oppilaiden ja opettajan välisen vuorovaikutuksen toteutuminen opetukselle määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti edellyttää, että opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon muun muassa erityistä tukea tarvitsevien sekä monikieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden määrä perusopetusryhmien kokoa pienentävänä tekijänä.

Opetusmenetelmiä valittaessa ja käytettäessä otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset kehitystarpeet. Opetus on tavoitteellista toimintaa, johon vaikuttaa opettajan opetus- ja arviointiosaaminen sekä hyvä vuorovaikutustaito. Opetuksessa keskitytään oppilaan oppimismotivaation herättämiseen ja oppilaiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa tapahtuvan oppimisen tukemiseen. Toteutettaessa opetusta yhdysluokissa tai yhdessä esiopetusryhmän kanssa otetaan huomioon myös eri vuosiluokkien tavoitteet ja omaleimaisuus.

Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia menetelmiä ja monipuolisia työtapoja, joiden avulla ohjataan oppilaan oppimista ja oppimaan oppimisen taitoja. Tämä edellyttää, että käytössä on opetuksen kannalta tarkoituksenmukainen varustetaso. Työtavat valitaan siten, että ne edistävät tietojen ja taitojen oppimista sekä niissä harjaantumista. Työtavat kehittävät myös tiedon hankkimisen, soveltamisen ja arvioimisen taitoja. Oppilaiden keskinäisessä vuorovaikutuksessa tapahtuvaa oppimista, sosiaalista joustavuutta ja kykyä toimia yhteistyössä edistetään erilaisten opetusjärjestelyjen avulla. Keskeistä on käyttää menetelmiä ja työtapoja, jotka lisäävät oppilaiden valmiuksia ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja auttavat heitä tiedostamaan omia oppimisstrategioitaan sekä soveltamaan niitä uusissa tilanteissa.

Oppilaan arviointi ja arviointikäytännöt tukevat opetuksen ja kasvatuksen tavoitteiden toteutumista. Oppilaan arvioinnin kokonaisuus muodostuu opettajan antamasta suullisesta ja kirjallisesta palautteesta sekä todistuksista lukuvuoden ja koko perusopetuksen aikana. Päättöarviointi osoittaa oppilaan saavuttamat oppimäärän tavoitteet perusopetuksen eri oppiaineissa. Arviointi ohjaa opiskelua sekä tukee oppilaan itsearviointia ja oppimisen taitoja. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään opetuksessa. Huoltajille arviointi antaa tietoa oppilaan edistymisestä ja auttaa tukemaan lasta tai nuorta opiskelussa ja siihen liittyvissä valinnoissa.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Koulujen resurssit mahdollistavat opetusryhmien muodostamisen siten, että opetus ja ohjaus voidaan toteuttaa opetussuunnitelman mukaan, opetuksessa saavutetaan sille asetetut tavoitteet ja pystytään ottamaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet.
- Opetuksen järjestäjä vahvistaa opetusryhmätavoitteet, esimerkiksi opetusryhmien enim-

mäiskoon välyksen tai opetustuntimäärän/oppilas/vuosiviikkotunti määrän välyksen tai aikuisten määrän oppilaita kohden.

- Opetusryhmien muodostamisessa otetaan huomioon mm. erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden, monikieli- ja kulttuuritaustaisten oppilaiden määrä, yhdysluokat ja erityistä työturvallisuutta edellyttävät seikat perusopetusryhmän kokoa pienentävänä tekijänä.
- Monikulttuurisen taustan omaavilla tai vastaavia tietoja tarvitsevilla oppilailla on mahdollisuus päästä valmistavaan opetukseen.
- Turvataan opetushenkilöstön mahdollisuudet osallistua pedagogista osaamista täydentävään suunnitelmalliseen koulutukseen tai muuhun tätä osaamista kehittävään toimintaan.

KOULU

- Opetuksessa sovelletaan monipuolisesti asianomaiselle tiedonalalle ominaisia, opetuksen tavoitteiden mukaisia opetusmenetelmiä ja työtapoja opetusryhmän koon ja kokoonpanon mukaan.
- Oppilaiden yksilöllisyys, aikaisempi osaaminen ja oppimisen erityiset tarpeet otetaan huomioon opetusta eriyttäessä, opetusmenetelmiä valittaessa ja arviointia kohdennettaessa.
- Koulun tilat, varustetaso ja opetusmateriaalit tarjoavat edellytykset eriyttää opetusta oppilaiden tarpeiden, opetusryhmän koon ja tavoitteiden mukaan.
- Huolehditaan opetusmateriaalien ja oppimisvälineiden asianmukaisesta hankkimisesta, käyttämisestä, säilyttämisestä, korjaamisesta ja huoltamisesta kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja ottaen huomioon, mitä asiasta on opetussuunnitelmassa edellytetty.
- Koulun opetustoimintaa arvioidaan ja oppilasarviointi toteutetaan opetussuunnitelman pohjalta.
- Koulussa on luotu käytänteet opetuksen jatkuvalle kehittämiselle.

KORTTI 6: OPETUS JA OPETUSJÄRJESTELYT, VESANTO

TYÖKALUT

- *Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma.*
- *Tuntikehyksen käytön suunnitelma.*
- *Työsuunnitelma.*
- *Koulun arvot ja kasvatustavoitteet.*
- *Pedagoginen johtaminen ja pedagogiset keskustelut.*
- *Kirjatut yhteiset, opetusmenetelmälliset linjaukset (Liite 2).*
- *Joukkueet.*
- *Riittävät, ajantasaiset ja monipuoliset resurssit, välineet sekä materiaalit ja niistä huolehtiminen.*
- *Erityisopettajien konsultointi*
- *Wilma*

ARVIOINTI

- *Opetussuunnitelmat noudattavat valtakunnallisia perusteita.*
- *Kuntakohtaisen opetussuunnitelman toteutuminen.*
- *Koulun arvojen ja kasvatustavoitteiden toteutuminen.*
- *Lukuvuosiarvointi, työsuunnitelman toteutuminen.*
- *Resurssien riittävyys.*
- *Opetusryhmäkoko.*
- *Opetusmenetelmien ja –materiaalien ajanmukaisuus sekä monipuolisuus.*
- *Pedagogisen johtamisen toimivuus.*
- *Joukkueissa käytävä pedagoginen keskustelu.*
- *Henkilökunnan kouluttautuminen.*
- *Varustetason ajanmukaisuus ja käytettävyys.*
- *Yhteisten opetusmenetelmällisten linjausten noudattaminen.*
- *Oppilaiden osallistumismahdollisuudet.*
- *Tuen toteutuminen.*
- *Arvioinnin toimivuus.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Joukkueiden hyödyntäminen pedagogisen keskustelun työvälineinä.*
- *Yhteisen opetusmenetelmällisen tiedon jatkuva jakaminen.*
- *Oppilaiden osallistaminen ja oppilaiden toiveiden huomioiminen.*
- *Opetusmenetelmien uudistaminen ja monipuolistaminen.*
- *Opetusteknologian tehokas hyödyntäminen.*
- *Monipuolisten keinojen hakeminen motivaation herättämiseksi.*
- *Oppilaiden oman työskentelyvastuun kasvattaminen.*
- *Samanaikaisopetuksen käyttö.*
- *Oikeanlaisen ja oikea-aikaisen tuen järjestäminen.*
- *Henkilökunnan jatkuva oman työn arviointi ja joustavuus.*

KORTTI 7: OPPIMISEN, KASVUN JA HYVINVOINNIN TUKI, OPETUSHALLITUS

Laadukas perusopetus sekä oppimisen ja kasvun tuki ehkäisevät erityisen tuen tarpeen syntymistä. Painopistettä tulee siirtää nykyistä selkeämmin varhaiseen tukeen ja ennalta ehkäisevään toimintaan ja vahvistaa samalla oppilaalle annettavan tuen suunnitelmallisuutta.

Oppilaan oppimisen ja kasvun tukeen liittyy moniammatillinen yhteistyö. Annettavan tuen muoto määräytyy yksilöllisten tarpeiden mukaan. Opetus järjestetään yleisopetuksessa aina, kun se on mahdollista. Yleisen tuen eri muodot ehkäisevät ja poistavat oppimisen esteitä sekä vähentävät oppilaiden erityisen tuen tarpeita. Tukea tarvitseva oppilas saa ensin tehostettua tukea, jolla tarkoitetaan eriyttämistä, tukiopetusta, samanaikaisopetuksen eri muotoja, osa-aikaista erityisopetusta ja oppilashuoltoa. Nämä vaativat riittävän pieniä opetusryhmiä. Varhainen puuttuminen tarkoittaa myös yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa. Yhteistyöhön tarvitaan koulun oppilashuollon lisäksi terveydenhuollon ja sosiaalitoimen henkilöstöä.

Oppilaanohjauksella tuetaan kasvua ja kehitystä sekä edistetään oppilaan opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen kulkua. Oppilaanohjaukseen kuuluu opiskelutaitojen opettaminen, oppimisvaikeuksissa auttaminen sekä ammatinvalinnan ohjaus ja työelämävalmiuksien kehittäminen. Oppilaanohjauksen keskeiset tehtäväalueet ovat koulun sisällä tehtävä ohjaustyö sekä toiminta eri yhteistyötahojen kanssa. Oppilaita tuetaan oppiaineiden opiskelussa ja valinnoissa sekä ehkäistään ennalta opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Riittävän henkilökohtaisen ohjauksen varmistamiseksi suositeltava enimmäisoppilasmäärä yhtä opinto-ohjaajaa kohden perusopetuksen yläluokilla on 250.

Osa oppilaan tukea on moniammatillinen oppilashuoltotyö. Toimiva yhteistyö muodostuu avoimesta vuorovaikutuksesta, luottamuksesta ja suunnitelmallisuudesta. Oppilashuoltoon kuuluvat opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat kansanterveyslaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto ja lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Kouluruokailu on olennainen osa koulun opetus- ja kasvatustehtävää ja oppilaiden hyvinvoinnin edistämistä sekä myös kansanterveydellisesti merkittävä asia. Riittävä, terveellinen ja maukas kouluruoka lisää koulussa viihtymistä.

Kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu kaikissa oppimisen tukeen ja kasvuun liittyvissä asioissa. On tärkeää, että pulmat tunnistetaan ajoissa ja oppilaan tarvitsema tuki suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa. Yhteistyöhön vanhempien kanssa tulee varata riittävästi aikaa ja siihen tulee tarvittaessa osallistaa oppilashuollon edustajat.

Oppilaan oppimisen ja kasvun tukea ohjaavat luottamuksellisuus sekä tietosuojaa ja salassapitoa koskevat säädökset. Yksittäistä oppilasta koskevat luottamukselliset tiedot kirjataan järjestelmällisesti säädösten mukaisesti.

Koulumatkoissa/kouluverkon linjauksissa on huomioitu oppilaiden ikäkausi, edellytykset ja miten se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Kunnassa on suunnitelmallinen, moniammatillinen tukiverkosto ja resurssit erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksen järjestämiseksi.
- Kunnassa on kehitetty joustavia opetusjärjestelyjä, hallintokuntien ja kouluasteiden yhteissuunnittelua sekä tietojen siirtoon liittyviä käytäntöjä.
- Koululla on käytettävissä riittävät henkilöstöresurssit oppilaanohjaukseen ja oppilashuoltoon.
- Opetus- ja sosiaalitoimi sekä terveydenhuolto ovat sopineet keskinäisestä työn- ja vastuunjaostaan, tietojenvaihdosta sekä oppilashuollon johtamisesta.
- Varhaiskasvatuksen ja koulun nivelvaiheen järjestelyt on suunniteltu.
- Palvelut turvataan ensisijaisesti lähipalveluina ja tarvittaessa seudullisena yhteistyönä.
- Tuetaan ja seurataan nuorten koulutuksen jälkeisen sijoittumisen toteutumista.
- Kouluverkkolinjaukset tukevat oppilaan tervettä kasvua ja edistävät kehitystä.

KOULU

- Opettajilla on riittävästi tiedollisia, taidollisia ja oppimisympäristöön liittyviä valmiuksia opettaa myös erityistä tukea tarvitsevia oppilaita lähikoulussa.
- Koulussa kehitetään ja käytetään joustavia toimintamuotoja, joilla koulut pystyvät kohtaamaan tukea tarvitsevan oppilaan joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti.
- Erilaisten ongelmatilanteiden hoitamiseen on olemassa selkeä, yhdessä sovitut toimintatavat.
- Oppilashuollosta tiedotetaan kattavasti oppilaille ja heidän huoltajilleen.
- Kouluruoan maittavuutta ja ravintosisältöjä seurataan.
- Koulussa on käytössä yhteisesti sovitut toimintatavat sekä koulun ja varhaiskasvatuksen etä koulun ja toisen asteen nivelvaiheisiin.
- Koulussa käytetään moniammatillisessa yhteistyössä sovittuja varhaisen puuttumisen malleja, ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan.
- Koulu arvioi, miten ohjaus edistää oppilaan elämänhallintaa ja urasuunnittelua.
- Koulutuksen sisäisiin sekä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen välisiin nivelvaiheisiin on kehitetty toimiva käytäntö.
- Oppilaiden erilaisuus huomioidaan.

KORTTI 7: OPPIMISEN, KASVUN JA HYVINVOINNIN TUKI, VESANTO

TYÖKALUT

- *Opetussuunnitelman perusteet ja kuntakohtainen opetussuunnitelma.*
- *Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toimenpiteet.*
- *Ohjauksen suunnitelma.*
- *Oppilashuollon suunnitelma ja oppilashuollon vuosikalenteri.*
- *Oppilashuoltotyöryhmän muistio.*
- *Koulun arvot ja kasvatustavoitteet.*
- *Ohjeet kiusaamiseen puuttumiseksi ja kiusaamisen ehkäisyyn sekä KiVa-malli.*
- *Kasvatuskeskustelu.*
- *Kriisisuunnitelma.*
- *Varhaisen puuttumisen käytänteet.*
- *Nivelvaiheiden tuki.*
- *Kouluruokaohjeistukset.*
- *Koulukuljetusopas.*

ARVIOINTI

- *Ops:an vastaavuus valtakunnan perusteisiin ja kuntakohtaisen ops:an toteutuminen.*
- *Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen toimivuus.*
- *Ohjauksen suunnitelman toteutuminen.*
- *Oppilashuollon organisaatiomallin ja vuosikalenterin noudattaminen.*
- *Kiusaamiseen puuttumisen ja ennaltaehkäisyyn tehokkuus sekä toimivuus, kiusaamiskysely.*
- *Kriisisuunnitelman ajantasaisuus.*
- *Varhaisen puuttumisen toteutuminen.*
- *Nivelvaiheiden tuen toteutuminen.*
- *Kouluruokanormien noudattaminen ja asiakastytyväisyystyöryhmän arviot.*
- *Koulukuljetusohjeiden noudattaminen.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Varhaisen puuttumisen ja ennakoidun oppilashuollon keinojen ja välineiden kehittäminen.*
- *Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen muodot sekä toteuttaminen.*
- *Oppilashuollon kirjauskäytännöt.*
- *Oppilashuoltoon ohjautumisen käytänteet ja yhteydenpito huoltajiin.*
- *Kiusaamiseen puuttuminen, KiVa-seulalomakkeen käytön tehostaminen, kiusaamiskysely.*
- *Kasvatuskeskustelukäytännön laajempi hyödyntäminen.*
- *Henkilökunnan sitoutuminen yhteisiin pelisääntöihin.*
- *Hyvien tapojen vaaliminen.*
- *Kuraattori-, terveydenhoitaja- ja psykologipalveluiden turvaaminen.*
- *Haastavissa tilanteissa aina kaksi aikuista paikalla.*

KORTTI 8: OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN, OPETUSHALLITUS

Oppilaiden osallisuus ja vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin edistävät heidän kasvamistaan aktiivisiksi kansalaisiksi sekä antavat valmiuksia toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa. Luomalla oppilaille mahdollisuuksia osallistua heitä itseään koskevien asioiden käsittelyyn opetuksen järjestäjä ja koulut kehittävät osallisuutta ja vaikuttamista tukevaa toimintakulttuuria.

Rehtorin, opettajien, oppilaiden ja huoltajien kesken päätetään, miten yhteistoimintaa toteutetaan ja edistetään. Toiminnalle sovitaan yhteiset tavoitteet, joita tarkennetaan vuosittaisessa suunnitelmassa. Vaikuttaminen liittyy arviointiin ja johtamiseen, mikä parantaa toiminnan laatua ja lisää osallistumismahdollisuuksia. Oppilaat voivat osallistua myös sidosryhmäyhteistyöhön, esimerkiksi työskentelyyn toisten koulujen ja hallinnonalojen, elinkeinoelämän, järjestöjen ja muiden tahojen kanssa.

Keskeinen oppimiseen kuuluva tekijä on sosiaalinen vuorovaikutus, joka toteutuu sekä koulun toimintakulttuurissa että yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Koulun avoin ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri tukee oppilaiden osallisuutta ja yhteistoiminnallisuutta yhtä lailla kuin tietoisuutta yhteiskunnan perustana olevista arvoista ja toimintatavoista.

Oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamista edistävät mm. riittävän pienet opetusryhmät, vuorovaikutteiset opetusmenetelmät, harjoittelujaksot, oppilaskuntatoiminta, kerhot ja muu ohjattu toiminta. Oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus paranee toimivissa oppimisympäristöissä, jotka vahvistavat oppilaiden sitoutumista ryhmään ja ryhmässä toimimisen taitoja. Näin tuetaan oppilaiden keskinäisen vuorovaikutuksen ja kriittisen arviointikyvyn kehittymistä.

Koska oppilaskuntatoiminta edistää oppilaiden osallisuutta, kunnassa huolehditaan oppilaskunnan ohjaukseen tarvittavista resursseista. Oppilaiden osallistaminen ja oppilaskuntatoiminta koulussa nivotaan kuntakohtaiseen lasten ja nuorten toimintaan. Selkeät toimintatavat ja yhteistyömuodot koulun johdon, opettajien ja huoltajien kanssa tukevat tavoitteellista toimintaa.

Erityistä tukea tarvitsevien sekä eri kulttuureista tulevien lasten ja nuorten osallisuuden toteuttamiseksi käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaiden suvaitsevaisuutta. Opettajat tukevat oppilaiden välistä yhteistyötä ja osallisuutta opetustilanteissa ja myös koulun muussa toiminnassa. Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti painotetaan yhteistoiminnallisen ja vastuullisen opiskelun merkitystä. Osallisuus ja tasa-arvo ehkäisevät ennalta syrjäytymistä.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Kunnassa on luotu ja vakiinnutettu asianmukaiset lasten ja nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen toimintatavat osaksi lapsia ja nuoria koskevaa päätöksentekoa.
- Oppilaiden mielipiteitä kuullaan kunnassa heitä koskevan päätöksenteon yhteydessä.
- Osallisuuden ja vaikuttamisen toimintatapoja arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

KOULU

- Koulun toimintakulttuuri on avoin, vuorovaikutteinen sekä oppilaiden ja heidän huoltajien-

sa osallistamista arvostava.

- Oppilaskunnan toiminta on tavoitteellista, suunnitelmallista ja vaikuttavaa.
- Oppilaskunnan ohjaamiseen on varattu riittävästi resursseja.
- Oppilaiden osallisuuden toteutumisesta opetuksessa ja koulun muussa toiminnassa on huolehdittu.
- Osallisuutta ja vuorovaikutusta tuetaan palautekäytäntöjen avulla.

KORTTI 8: OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN, VESANTO

TYÖKALUT

- *Koulun arvot ja kasvatustavoitteet.*
- *Oppilaskunta.*
- *Tukioppilaat.*
- *Kerhot.*
- *Kunnan lapsi- ja nuorisopoliittinen strategia.*
- *Yhteistyö nuorten kanssa toimivien kanssa.*
- *Nuorisovaltuusto.*
- *Oppilaiden edustus eri elimissä.*
- *Kyselyt.*
- *Toimiva oppimisympäristö.*
- *Opetusmenetelmät.*
- *Lukion ohjauskurssi.*
- *KiVa Koulu –toiminta*
- *Kodin ja koulun yhteistyö*

ARVIOINTI

- *Arvojen ja kasvatustavoitteiden toteutuminen.*
- *Oppilaskuntatoiminnan vireys.*
- *Tukioppilastoiminnan vireys.*
- *Kerhojen toimivuus.*
- *Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman toteutuminen.*
- *Yhteistyön määrä muiden toimijoiden kanssa.*
- *Oppilaiden määrä eri elimissä.*
- *Kyselyiden tulokset ja niiden hyödyntäminen..*
- *Oppimisympäristön virikkeellisyys ja toimivuus.*
- *Opetusmenetelmien monipuolisuus ja vaihtelevuus.*
- *Ohjauskurssin toimivuus.*
- *KiVa-kartoitusten tulokset, kiusaamisen vähentyminen.*
- *Kodin ja koulun yhteistyön toimivuus.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Uudet tavat ottaa oppilaita mukaan koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen sekä erilaisiin tapahtumiin.*
- *1 - 6 luokkien oppilaskuntatoiminnan tehostaminen, oppilaskuntien vuosikalenterit.*
- *Osallistavien opetusmenetelmien käyttäminen.*
- *Eri-ikäisten oppilaiden välisen yhteistyön lisääminen, isot pienten ohjaajina yms.*
- *Ohjatun välituntitoiminnan lisääminen ja vakiinnuttaminen.*
- *Poikien koulukielteisyyden vähentäminen.*
- *Pihavälineet ja –laitteet (kunto ja määrä).*
- *Oppilaan itsearviointi vanhempainvarttia varten.*

KORTTI 9: KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ, OPETUSHALLITUS

Toimiva ja lähtökohdiltaan myönteinen kodin ja koulun yhteistyö on keskeinen lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja oppimisen tuki. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet edellyttävät kodeilta ja kouluilta entistä vahvempaa kasvatuskumppanuutta eli yhteistä tavoitteista sopimista ja yhdessä toimimista terveen ja turvallisen kasvun ja oppimisen edellytysten luomiseksi. Kodin ja koulun yhteistyön lähtökohtana on keskinäinen arvostus.

Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään sekä yhteisö- että yksilötasolla. Yhteisötasolla oppilaiden huoltajat ovat mukana kehittämässä koulun toimintaa ja tukemassa kouluyhteisön ja luokan hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Koulu tarjoaa mahdollisuuden huoltajien keskinäiseen vuorovaikutukseen ja sitä kautta vertaistukeen. Yksilötason yhteistyöllä tuetaan yksittäisen oppilaan oppimisen ja kasvun edellytyksiä.

Toimivassa yhteistyössä oppilaiden huoltajilla ja koulun henkilökunnalla on riittävän yhteinen käsitys yhteistyön tarkoituksesta ja toimintatavoista. Monikulttuuristen perheiden yleistuminen, perherakenteissa tapahtuneet muutokset ja huono-osaisuuden lisääntyminen edellyttävät, että kodin ja koulun yhteistyössä käytetään perheiden tarpeita palvelevia toimintamuotoja.

Kodin ja koulun yhteistyön tulee olla riittävää ja monipuolista suhteessa oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin. Yhteistyön muodoista sopivat huoltajat ja opettajat yhdessä. Koulun tasolla rehtori vaikuttaa merkittävästi siihen, miten laajaa ja minkä muotoista kodin ja koulun yhteistyö on. Koulun henkilökunta tarvitsee riittävästi tietoa, taitoa, tahtoa sekä tukea ja ohjausta yhteistyön toteuttamiseen. Kodin ja koulun yhteistyö on huomioitava opettajan työajassa.

Lapsen huoltajalla on osavastuunsa yhteistyön onnistumisesta. On tärkeää, että huoltajat osoittavat kiinnostusta lapsen koulun käyntiä kohtaan, arvostavat koulun ja opettajan työtä sekä osallistuvat kodin ja koulun yhteistyöhön.

Kodin ja koulun yhteistyötä suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan yhdessä huoltajien ja oppilaiden kanssa.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Paikallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty ja täsmennetty kodin ja koulun yhteistyön tavoitteet, toimintatavat ja sisällöt siten, että koulun henkilökunnalle ja huoltajille muodostuu selkeä käsitys kodin ja koulun yhteistyön rakenteista ja toimintatavoista.
- Perusopetuksen paikalliseen organisoimiseen ja kehittämiseen osallistetaan myös huoltajat.

KOULU

- Kodin ja koulun yhteistyötä suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan yhdessä huoltajien ja oppilaiden kanssa.
- Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään koulun, luokan ja oppilaan tasoilla.
- Kodin ja koulun yhteistyö on lähtökohdiltaan positiivista ja keskustelevaa sekä tukee molempia osapuolia oppilaan kasvun ja oppimisen edistämiseksi.
- Kodin ja koulun yhteistyö otetaan huomioon koulun henkilökunnan työtehtävissä ja sen to-

teuttamiseen varataan riittävät resurssit ja tuki.

- Vanhemmille suunnatussa viestinnässä hyödynnetään teknologian suomia mahdollisuuksia.
- Henkilöstöä tuetaan kohtaamaan moninaisia perheitä.

KORTTI 9: KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ, VESANTO

TYÖKALUT

- Opetussuunnitelman perusteet.
- Paikallinen opetussuunnitelma.
- Koulun arvot ja kasvatustavoitteet.
- Koulun työsuunnitelma.
- Vanhempainvartit.
- Opinto-oppaat.
- Kirjeet, tiedotteet ja reppuvihkot. Muovitaskut tiedotteille.
- Pedanet-sivusto, Wilma.
- Puhelut ja tekstiviestit.
- Oppilashuollon ja tuen järjestämisen lomakkeet.
- Vanhempaintoimikunnat ja vanhempainyhdistys.
- Vanhempainillat ym. tapahtumat.
- Kasvatuskumppanuusajattelu.
- Työsuhdepuhelimet.

ARVIOINTI

- Opetussuunnitelman toteutuminen.
- Koulun työsuunnitelman toteutuminen.
- Huoltajilta saatava palaute.
- Vanhempainvarttien määrä, laatu ja suunnitelmallisuus.
- Opinto-oppaan ja muiden tiedotteiden laatu ja määrä.
- Pedanet-sivuston päivityksen aktiivisuus ja ajantasaisuus, Wilman käyttöaktiivisuus.
- Vanhempaintoimikuntien ja vanhempainyhdistyksen toiminnan aktiivisuus.
- Vanhempainiltojen ym. tapahtumien uudistuminen ja osallistujamäärät.
- Vanhempainien osallistaminen koulun toiminnan suunnitteluun.
- Kasvatuskumppanuusajattelun toteutuminen.

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- Kodin ja koulun yhteistyömuotojen monipuolinen käyttäminen.
- Oppilaiden roolin kasvattaminen kodin ja koulun yhteistyössä.
- Huoltajien toiveiden entistä tiiviimpi kuuleminen.
- Kasvatuskumppanuuskäytännön levittäminen.
- Ryhmänohjaajalla on vastuu kodin ja koulun yhteistyöstä oman ryhmänsä osalta.
- Tiedottamisen monipuolistaminen.
- Wilman käyttöönotto.
- Vanhempaintoimikuntien toiminnasta tiedottaminen muille huoltajille (vanhempainillat, verkkosivut ym.).
- Vanhempainvartteja varten keskustelurunko ja ohjeistus.
- Vanhempainien osallistumisen lisääminen (koulupäivät, tapahtumat).
- Opetussuunnitelman avaaminen huoltajille.

KORTTI 10: FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ, OPETUSHALLITUS

Fyysiseen oppimisympäristöön kuuluvat koulun tilat, opetusvälineet (mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologia) ja oppimateriaalit sekä rakennettu lähiympäristö ja ympäröivä luonto.

Fyysisen oppimisympäristön laadun kehittämisessä merkityksellisiä ovat oppimista edistävät tilaratkaisut. Koulun tilat mahdollistavat erilaisten työskentelytapojen ja opetusvälineiden käytön. Erikokoiset tilat, niiden yhdistely sekä kaluste- ja välineratkaisut tukevat tilojen muunneltavuutta ja joustavuutta mahdollistaen erikokoisten ryhmien työskentelyn ja vuorovaikutustilanteiden käytön.

Koulutilojen suunnittelu sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyä varten edistää oppilaan aktiivista toimintaa, tutkimista ja kokeilua sekä oppilaskeskeisten työmuotojen ja tiedonhankintatapojen käyttöä. Opetuksen järjestäjä huolehtii tilojen tarpeellisesta ajanmukaisuudesta, kunnossapidosta ja korjauksista.

Toimiva ja motivoiva fyysinen ympäristö edistää oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Terveellinen oppimisympäristö vaikuttaa merkittävästi myös koulussa viihtymiseen. Fyysinen oppimisympäristö suunnitellaan niin, että se on ergonominen ja tukee oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista kasvua ja oppimista. Koulurakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon eri käyttäjäryhmien, kuten liikuntaesteisten henkilöiden, pääsy kaikkiin tiloihin. Suunnittelussa otetaan huomioon myös tilojen viihtyvyys, järjestys ja esteettisyys. Toimiva oppimisympäristö vähentää tapaturmia ja onnettomuuksia.

Koulukiinteistö on tehokkaassa käytössä. Koulupäivän aikana koulutiloissa voidaan järjestää perusopetuksen ohella kerhotoimintaa sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Muina aikoina tiloja voidaan käyttää koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja harrastustoimintaan. Tieto- ja viestintätekninen laitteisto tukee oppilaan monipuolista oppimista ja edistää oppilaan työelämälähtöisyyttä.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Oppimis- ja työympäristö on terveellinen ja edistää koulussa viihtymistä.
- Koulutilojen ja kalusteiden vuosikorjauksista huolehditaan suunnitelmallisesti.
- Koulutilat, kalustus ja välineet ovat asianmukaiset ja tukevat tilojen joustavaa käyttöä.
- Tieto- ja viestintätekniset ratkaisut ovat suunnitelmallisia ja vastaavat nykyisen kehityksen haasteisiin.
- Tekniset järjestelmät ovat määräysten mukaiset ja kunnossa.
- Koulun tilat soveltuvat kaikille käyttäjille.

KOULU

- Koulutilat ovat erilaisiin opetus- ja muihin tilanteisiin helposti muunneltavissa.
- Opettajat ja oppilaat ovat olleet vaikuttamassa tilajärjestelyihin.
- Henkilöstön ja oppilaiden työturvallisuudesta on huolehdittu ja koulutilat ovat asianmukaiset.
- Koulutiloissa toimitaan kestävä kehityksen mukaisesti.

KORTTI 10: FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ, VESANTO

TYÖKALUT

- *Koulurakennukset.*
- *Koulun kalusteet ja välineet.*
- *Liikuntahalli ja muut liikuntapaikat.*
- *Ympäröivä luonto.*
- *Kestävä kehitys –mallit.*
- *Tieto- ja viestintätekniset laitteet.*
- *Opetusvälineet.*
- *Oppimateriaalit.*
- *Koulun tilojen oppituntien ulkopuolinen käyttö.*

ARVIOINTI

- *Koulurakennusten kunto, toimivuus ja viihtyisyys.*
- *Kalusteiden ja välineiden ajanmukaisuus ja toimivuus.*
- *Työturvallisuuden toteutuminen.*
- *Liikuntapaikkojen toimivuus ja käytettävyys.*
- *Ympäröivän luonnon hyödyntäminen.*
- *Kestävän kehityksen huomioon ottamisen toteutuminen.*
- *Ympäristöstä huolehtiminen.*
- *Tieto- ja viestintätekniisten laitteiden ajantasaisuus.*
- *Opetusvälineiden monipuolisuus ja soveltava käyttö.*
- *Oppimateriaalien ajantasaisuus, monipuolisuus ja luova käyttö.*
- *Koulun tilojen oppituntien ulkopuolisen käytön määrä.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Aineluokkien sisustus ja toiminnallisuus.*
- *Helposti muunneltavat kalusteet.*
- *Eriyttämisen mahdollistavat kalusteet ja välineet.*
- *Säästeliäisyys, taloudellisuus ja kierrätys.*
- *Langaton verkko kaikkiin opetustiloihin.*
- *Sisustukseen panostaminen.*
- *Ilmastoinnin uudistaminen.*
- *Akustointi.*
- *Työturvallisuuden jatkuva kehittäminen.*
- *Piha-alueiden käytettävyys.*
- *AT-tuen riittävyys ja toimivuus.*

KORTTI 11: OPPIMISYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS, OPETUSHALLITUS

Lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen kasvu- ja opiskeluympäristöön. Oppilaan kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi on tärkeää, että hän tuntee kuuluvansa koulun ja luokan sosiaaliseen yhteisöön, kokee koulussa turvallisuutta ja luottamusta sekä saa myönteistä palautetta niin opettajilta kuin vertaisryhmältäkin. Hyvinvointia ja turvallisuutta kehitetään myös kodin ja koulun, useiden eri ammattiryhmien sekä eri hallinnonalojen välisenä yhteistyönä.

Kouluympäristössä turvallisuus rakentuu aikuisten ja oppilaiden välisessä vuorovaikutuksessa. Hyvät ihmissuhteet kannustavat osallistumiseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuullisuuteen. Hyvä ilmapiiri edistää niin oppilaan kuin koko yhteisön oppimista ja työskentelyä. Koulussa ehkäistään ennalta oppilaiden ongelmia ja toimitaan varhaisen puuttumisen periaatteiden mukaisesti. Kiusaamista ehkäistään suunnitelmallisesti.

Myös toimivan kouluympäristön suunnittelu edistää oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Fyysiseen toimintaympäristöön kuuluvat koulun tilat, opetusvälineet (myös tieto- ja viestintätekniikka) ja oppimateriaalit sekä rakennettu lähiympäristö ja ympäröivä luonto. Kouluympäristöön luetaan myös koulumatkat. Koulun tilojen käyttö suunnitellaan niin, että se on ergonomista sekä tukee oppilaiden ikäkauden mukaista kasvua ja oppimista. Jo koulurakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon eri käyttäjäryhmät, jotta esimerkiksi liikuntaesteiset henkilöt pääsevät kaikkiin tiloihin. Suunnittelussa otetaan huomioon myös tilojen viihtyisyys, järjestys ja esteettisyys. Toimiva fyysinen työskentely-ympäristö vähentää tapaturmia ja onnettomuuksia.

Koulun tilat mahdollistavat erilaisten työskentelytapojen ja opetusvälineiden käytön. Erikokoiset tilat, niiden yhdistely sekä kaluste- ja välineratkaisut tukevat tilojen joustavuutta ja antavat mahdollisuuden työskennellä erikokoisissa ryhmissä ja hyödyntää opetuksessa erilaisia vuorovaikutustilanteita.

Koulutilojen suunnittelu sekä yksilö- että ryhmätyöskentelyä varten edistää oppilaan aktiivista osallistumista, tutkimista ja kokeilua sekä oppilaskeskeisten työmuotojen ja tiedonhankintatapojen käyttöä.

Opetuksen järjestäjä ja koulut kehittävät turvallisuutta parantavia työ- ja toimintakäytäntöjä sekä arvioivat niitä käytännössä. Turvallisuuteen kuuluu myös tietoturvallisuus. Näiden turvallisuutta edistävien menetelmien ja välineiden yhteissuunnittelulla vahvistetaan myös koulujen välistä hyvinvoinnin ja turvallisuuden verkostoa. Opetuksen järjestäjä huolehtii tilojen tarpeellisesta kunnossapidosta ja korjauksista sekä koulukiinteistön monipuolisesta käytöstä. Koulupäivän aikana koulutiloissa voidaan järjestää perusopetuksen ohella kerhotoimintaa sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Muina aikoina tiloja hyödynnetään monipuolisesti koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja harrastustoimintaan.

Koulu yhteisössä hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisuuden varmistaminen edellyttävät ennakkoivaa suunnittelua ja säännöllistä harjoittelua myös kriisitilanteiden varalta. Turvallisuutta käsittelevät toimintamallit laaditaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Niiden tulee olla kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien, oppilaiden ja huoltajien tiedossa.

LAATUKRITEERIT

OPETUKSEN JÄRJESTÄJÄ

- Koulun työskentely-ympäristö on terveellinen ja turvallinen.
- Turvallisuutta edistetään ja valvotaan säännöllisesti ja havaitut epäkohdat korjataan.
- Tekniset järjestelmät ovat määräysten mukaiset ja kunnossa.
- Koulutuksen järjestämisessä edistetään paikallisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakentumista.
- Kriisitilanteita varten on kehitetty yhtenäiset toimintamallit ja keskinäisestä vastuunjaosta on sovittu.
- Kouluille on laadittu asian- ja ajanmukaiset turvallisuusohjeet ja niitä päivitetään säännöllisesti.
- Koulujen turvallisuuteen liittyviä suunnitelmia ja ohjeita päivitetään ja niiden toimivuutta arvioidaan koulujen välisenä yhteistyönä.

KOULU

- Opettajat ja oppilaat edistävät yhdessä terveellisten ja turvallisten koulutilojen säilymistä.
- Kouluilla on ajan tasalla olevat pelastussuunnitelmat ja muut koulun turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat.
- Koulun turvallisuussuunnitelmien toimivuutta harjoitellaan säännöllisesti.
- Riskikartoitusta päivitetään säännöllisesti ja tarvittavat korjaustoimet tehdään välittömästi.
- Turvallisuutta ja hyvinvointia edistävät toimintamallit ovat kaikkien tiedossa ja niitä harjoitellaan säännöllisesti.
- Koulussa on oppilaiden kanssa yhdessä valmistellut järjestyssäännöt ja niiden toimivuutta arvioidaan säännöllisesti oppilaiden ja huoltajien kanssa.

KORTTI 11: OPPIMISYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS, VESANTO

TYÖKALUT

- *Opetussuunnitelma.*
- *Turvakansio (pelastussuunnitelma, kriisisuunnitelma, kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy-suunnitelma, turvallisuusohjeet).*
- *Järjestyssäännöt.*
- *Ohje kiusaamiseen puuttumisesta ja KiVa Koulu –malli.*
- *Pelastautumisharjoitukset.*
- *Nou hätä – ohjelma.*
- *Henkilökunnan turvallisuuskoulutukset.*
- *Riskikartoitukset.*
- *Turvallisuutta edistävä kouluympäristö.*
- *Kunnan tietoturvastrategia.*

ARVIOINTI

- *Opetussuunnitelman toteutuminen.*
- *Turvallisuuskansion ajantasaisuus.*
- *Järjestyssääntöjen ajantasaisuus.*
- *Kiusaamisen määrä ja KiVa Koulu –mallin toteutuminen.*
- *Pelastautumisharjoitusten säännöllisyys.*
- *Nou hätä –ohjelmaan osallistuminen.*
- *Osallistumiset turvallisuuskoulutuksiin.*
- *Riskikartoitusten tulokset ja tulosten hyödyntäminen.*
- *Kouluympäristön turvallisuusriskien kartoitus ja poistaminen.*
- *Tietoturvastrategian ajan tasalla pitäminen ja noudattaminen.*

KEHITTÄMISTARPEITA JA –IDEOITA

- *Entistä tehokkaampi huolehtiminen kouluympäristön turvallisuudesta ja terveellisyydestä.*
- *Metallipajan kuntoon saattaminen.*
- *Kaikki henkilökunnan jäsenet ovat vastuussa ympäristön turvallisuuteen liittyvistä asioista.*
- *Kiinteistön turvallisuuteen liittyvistä puutteista ilmoittaminen suoraan talonmiehelle.*
- *Tietoteknisistä ongelmista ja vioista ilmoittaminen AT-vastaavalle.*
- *Kuraattori-, terveydenhoitaja- ja psykologipalveluiden turvaaminen.*
- *Kiusaamisen ennaltaehkäisy.*
- *Haastavissa tilanteissa aina kaksi aikuista paikalla.*
- *Oppilaiden ja henkilökunnan työergonomiasta huolehtiminen.*

5. LOPUKSI

Laadun käsitteelle on mahdotonta antaa yhtä, objektiivista määritelmää. Laadun käsitteen kuvaaminen on aina suhteellista riippuen määrittäjän omista intresseistä, arvoista, uskomuksista, tarpeista ja pyrkimyksistä sekä oleellisesti myös siitä ilmiöstä, jonka kannalta laatua tarkastellaan. Savolaisen (1992) mukaan laatu on käsitteenä laaja, kompleksinen, monivivahteinen ja epäselvä. Laatuun liittyvien erilaisten määrittelytapojen ja näkökulmien ymmärtäminen on kuitenkin välttämätöntä silloin, kun olemme kiinnostuneita laadun kehittämisestä (Garvin 1988, Sarala & Sarala 1996).

Mitään universaalia laadun määrittelyä ei ainakaan toistaiseksi ole. Jokaisen laadun tutkijan ja kehittäjän on lähestyttävä laatua oman substanssinsa näkökulmasta. Laatua määriteltäessä on tärkeää tiedostaa myös se, että mikään ilmiö ei ole niin yksinkertainen, että yhden näkökulman kautta tavoitettaisiin laadun olemus kokonaisuudessaan. Laatua täytyy tarkastella aina monesta käsiteltävään ilmiöön liittyvästä perspektiivistä. Näin voidaan päästä hieman lähemmäs käsitystä siitä, miten moniulotteisesta asiasta on kysymys ja miten monenlaisia sisältöjä ja määritteitä laadulle voidaan antaa. (Parrila 2002)

Vesannon yhtenäiskoulun henkilökunta on määrittänyt koulunsa laatua muun muassa seuraavilla iskulauseilla:

- Virkeä Vesannon yhtenäiskoulu
- Viksusti Vesannolla
- Laadukkaasti yhteisellä ladulla (pito ja luisto kohdallaan)
- Meillä tehdään eikä himmailla.

6. SEURANTA

Tämän laatuasiakirjan päivittämisestä joka toinen vuosi (alkaen vuodesta 2014) vastaa koulun johtotiimi (rehtorit ja joukkuevastaavat), joka raportoi päivittämisestä sivistyslautakunnalle.

Liite 1

OPETUS JA OPETUSJÄRJESTELYT
VESANNON YHTENÄISKOULUN HENKILÖKUNNAN YHTEISIÄ SUOSITUKSIA

LUOKAT 1-2

1. Opetuksen sisällöt ja opetusmenetelmät

- opetussuunnitelma ja käytettävät oppikirjat ohjaavat.
- sisältöjä voi ryhmän taitojen mukaan painottaa, laajentaa, supistaa tai yhdistellä.
- vaihtelevat opetusmenetelmät ottaen huomioon ryhmä, fyysinen oppimisympäristö (esim. aineluokat), opettajan vahvuudet ja henkilöstöresurssit (ohjaajien ja erityisopettajan hyödyntäminen).

2. Läksyt ja kotitehtävät

- läksyjen määrä kasvaa luokka-asteittain ja voi vaihdella oppilaan kykyjen mukaan.
- lapsen taitotason mukaisesti, yleensä 1-3 asiasta päivässä.
- läksyjen tekoon ei tarvitse käyttää puolta tuntia pidempää aikaa päivässä.
- ei yleensä läksyjä viikonlopuksi.
- ei anneta myöskään lomille (paitsi omille lomille, jos ei sovittu muita järjestelyjä).
- oppilasta ohjataan itse merkitsemään läksynsä, tarvittaessa merkintä kirjoihin esim. tarralipuilla.
- toistuvasti tekemättömistä läksyistä ilmoitus kotiin (reppuvihko, Wilma).
- poissaolojen tai unohdusten vuoksi tekemättömien läksyjen täydennys kotona tai koulupäivän aikana.
- kerran jaksossa läksytön päivä.
- määrää lisätään 2. luokan kevätpuolella.
- erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että 3. luokalle siirtyvä oppii huolehtimaan läksyistä ja opiskelutarvikkeiden mukanaolosta.

3. Kokeet ja aikataulutus

- valmistautumista vaativia kokeita ei yleensä maanantaisin.
- kokeiden määrä ja vaativuus kasvaa vuosiluokittain.
- varsinaisia kokeita ei juuri ole.
- äidinkielen taitojen testauksista ei välttämättä kerrota ennakoon.
- matematiikan kertauskokeita 2-3 viikon välein.
- 2. luokan keväällä harjoittelumielessä pieniä, kotona valmistautumista edellyttäviä kokeita.
- kokeista ilmoitetaan hyvissä ajoin, 1-2 viikkoa aiemmin, suullisesti, luokan taululla, Pedanetissä/Wilmassa.

LUOKAT 3 - 6

1. Opetuksen sisällöt ja opetusmenetelmät

- opetussuunnitelma ja käytettävät oppikirjat ohjaavat.
- sisältöjä voi ryhmän taitojen mukaan painottaa, laajentaa, supistaa tai yhdistellä.
- vaihtelevat opetusmenetelmät ottaen huomioon ryhmä, fyysinen oppimisympäristö (esim. aineluokat), opettajan vahvuudet ja henkilöstöresurssit (ohjaajien ja erityisopettajan hyödyntäminen).
- ei kerralla liian suuria kokonaisuuksia.
- käytettävä monipuolisesti erilaisia opetusmenetelmiä.
- myös tietyt turvalliset rutiinit osalle oppilaista hyvin tärkeitä.
- tietotekniikan säännöllinen hyödyntäminen.

2. Läksyt ja kotitehtävät

- määrä kasvaa luokka-asteittain ja voi vaihdella oppilaan kykyjen mukaan.
- annetaan pääsääntöisesti päivittäin.
- voi olla vaihtoehtoisia tehtäviä.
- merkitään luokan taululle.
- ei anneta koulun lomaviikoille.
- laiminlyöntejä seurataan ja unohduksista tieto kotiin joko Wilman pikaviestillä tai lapulla viimeistään 3 unohduksen jälkeen.
- jos rästejä syntyy, ohjataan läksykerhoon.
- kerran jaksossa läksytön päivä.

3. Kokeet ja aikataulutus

- määrä ja vaativuus kasvaa vuosiluokittain.
- ilmoitetaan 1-2 viikkoa aiemmin suullisesti, luokan taululla, Pedanetissa/ Wilmassa.
- samalle viikolle enintään 2 valmistautumista vaativaa koetta.
- koepäivistä pyritään neuvottelemaan oppilaiden kanssa (vaihtoehdot A tai B).
- kunnollinen kertaaminen ennen koetta.
- ei liian pitkiä koealueita, vie oppilailta motivaation.
- pikkukokeita ja testejä matkan varrella.
- sovitut tukitoimet: esim. suulliset kokeet, koekysymysten ääneen lukeminen, luvalliset muistilaput ja kirjan kanssa tehtävät kokeet.
- kohtuus kokeen palautusajassa, viimeistään kahden viikon kuluessa.
- uusintakokeita ei tunneta, tarvittaessa lisänäyttöä muulla tavoin.

4. Nivelvaiheessa

- koulutarvikkeet (kirjat ja muistiinpanovälineet) jo automaattisesti oppilaan mukana.
- oppilas osaa lukea lukujärjestystään.
- reaaliaineessa edellisellä kerralla käsitelty asia aina lukuläksynä.
- korostetaan kokeisiin ajoissa valmistautumisen tärkeyttä.
- tuntiaktiivisuuden merkitystä painotetaan (aineenopettaja ei näe oppilasta koko päivää).

LUOKAT 7-9

1. Opetuksen sisällöt

- ei kerralla liian suuria kokonaisuuksia.
- aihepiirien syventäminen, painottaminen, laajentaminen tai poisjättäminen mahdollista opetus-suunnitelman rajoissa.

2. Motivointi

- kurssin sisällön ja opetussuunnitelman avaaminen kurssin alussa.
- aikataulutusta ja arviointiperusteet pääpiirteittäin tiedoksi oppilaille kurssin alussa.
- oppiainetta arvioitaessa ei arvioida oppilaan temperamenttia eikä käytöstä vaan oppisisältöjen osaamista ja työskentelyä.
- tuntiaktiivisuuden merkitys numeroa annettaessa puoli numeroa (+/-).
- arvioinnin tulee perustua monipuoliseen näyttöön. Oppilaille on tarjottava erilaisia mahdollisuuksia näyttää osaamistaan.

3. Opetusmenetelmät

- käytettävä monipuolisesti huomioiden ryhmän koko ja koostumus.
- tuttu ja totuttu = turvallinen ja ennakoitava. Myös rutiinit ovat tärkeitä.
- vaihtelua silloin, kun sitä tarvitaan ja se aihepiiriin sopii.
- tietotekniikan säännöllinen hyödyntäminen.

4. Annettavat tehtävät

- voidaan antaa oppilaille eri määrä kotitehtäviä, eri kotitehtäviä tai vaihtoehtoisia kotitehtäviä.
- läksytön päivä kerran jaksossa.

5. Kokeet

- kunnollinen kertaaminen ennen koetta.
- harkittava tarkkaan, kuinka pitkältä ajalta voi kokeen pitää. Jos välissä taukojakso, ei enää edellisen jakson asioita kokeeseen.
- liian pitkä koealue vie oppilailta motivaation.
- kaikkea ei tarvitse mitata kokeella, on muitakin tapoja oppia ja arvioida.
- pikkukokeita ja testejä kurssin aikana.
- sovitut tukitoimet: esim. suulliset kokeet, koekysymysten ääneen lukeminen, paloitellut kokeet, luvalliset muistilaput, kirjan kanssa tehtävät kokeet, parikoe ja ryhmäkoe.
- kokeessa voi olla vaihtoehtoisia tehtäviä.
- kokeista ilmoitetaan hyvissä ajoin, 1-2 viikkoa aiemmin, suullisesti, luokan taululla, Pedanetissa/Wilmassa.
- kohtuus kokeen palautusajassa, palautettava viimeistään kahden viikon kuluessa.

LUKIO

1. Opetuksen sisällöt

- määritelty ops:ssa ja kurssiesitteessä. Kurssiesite päivitetään vuosittain, jotta aina ajantasainen.
- kurssisisällöt ja arvioinnin perusteet kerrotaan kurssin alussa.
- arvioinnin tulee aina olla perusteltua.
- sisällöissä opetussuunnitelma ja yo –koe perusteluina.
- lukio-opintojen alussa käydään läpi aineeseen sopivia oppimisen tapoja ja kokeiden rakennetta.
- reaaliaineissa harjoitellaan esseevastaamista.
- valmistelutunnilla pikakertaus keskeisiin asioihin ja esimerkkejä.

2. Annettavat tehtävät

- tehtäviä tasaisen varmasti.
- pistokokeita opettajan harkinnan mukaan.
- kotiaineiden ym. tehtävien palautusaikoja tulee noudattaa.
- täydennettävät kurssisuoritukset hoidettava säädetyssä ajassa.

3. Opetusmenetelmät

- kysellään välillä oppilailta, miten toivoisivat asiat läpikäytävän.
- opetusmenetelmän valinta riippuu myös ryhmästä, opiskelijoiden aktiivisuudesta ja sitoutumisesta opiskeluun. Joskus opettajajohtoinen opetus on tehokkainta.
- mikäli mahdollista, keskustellaan työtavoista.
- joissakin vapaavalintaisissa kursseissa opiskelijoilla paljon sananvaltaa sekä sisällöissä että menetelmissä.

4. Aikataulutus

- aikataulutus selväksi kurssin alussa.
- kotiaineiden ym. tehtävien palautusaikoja tulee noudattaa. Opiskelijan kannattaa tehdä suunnitelma ajankäytöstään jakson aikana.

Liite 2 **VESANNON YHTENÄISKOULUN ARVIOINTISUUNNITELMA**

Arvio	Milloin	Kenel- le/tiedotus	Kuka	Vastaa	Väline
Joukkueiden ja johtotiimin oman toiminnan arviointi	Joka vuosi keväisin	Itsearviointina, rehtoreille, tiedoksi koko henkilökunnalle	Joukkueet, johtotiimi	Rehtorit, joukkuevas- taavat	Keskustelu tai kysely
Painopistearvioin- ti/lukuvuosi- arviointi	Joka vuosi keväällä, huh- tikuussa, painopiste mahdollisesti 2krt/vuosi	Koko henkilö- kunnalle, rehto- reille	Henkilö- kunta, oppilaat, (huoltajat)	Rehtorit	Kysely pape- rilla tai säh- köisenä
Vanhempain- toimikuntien palaute	Joka vuosi keväisin	Koko henkilö- kunnalle, rehto- reille, huoltajille	Vanhem- pintoimi- kunnat	Vanhempain- toimikuntien yhdysopetta- jat	Kirjallinen palaute
Oppilaskun- tien palaute	Joka vuosi keväisin	Koulun henkilö- kunnalle, rehto- reille	Oppilas- kuntien hallitukset	Oppilaskun- tien ohjaavat opettajat	Keskustelu tai kysely
Kehityskes- kustelut + yhteenvedo	Joka vuosi keväällä	Rehtoreille, tie- dotus mahd. muille tarvitta- ville tahoille	Kaikki työntekijät	Pedagoginen rehtori/ apu- laisrehtori	Keskustelu
Koulun työn arviointi	Kesäkuu	Henkilökunta, stj, siv.ltk	Rehtorit	Pedagoginen rehto- ri/apulaisreht ori	Lomake
Oppimistu- lostien arvi- ointi ja val- takunnalliset kokeet.	Vähintään yksi koe/vuosi ke- väisin	Aineenopettajal- le, rehtorille, tieto oppilaalle ja huoltajille, siv.ltk	9. luokan oppilaat, 6. luokan oppilaat	Pedagoginen rehtori	Kirjalliset kokeet + pa- laute
Kouluter- veyskysely	Joka toinen vuosi	Rehtoreille + koko henklö- kunnalle, tie- doksi oppilaille, huoltajille	8. ja 9. luokkien sekä 1. ja 2. vsk:n oppilaat	Pedagoginen rehtori	Kyselyloma- ke + tulokset
Koulun hy- vinvointipro- fiili	3-5 vuoden välein	Rehtoreille + koko henkilö- kunnalle, tiedo- tus oppilaille ja huoltajille, siv.ltk	Kaikki oppilaat, henkilö- kunta	Rehtorit	Sähköiset lomakkeet ja yhteenvedot
Työilmapii- rikysely	1-2 vuoden välein alku- vuodesta	Rehtoreille, tie- doksi koko hen- kilökunnalle	Koko henkilö- kunta	Hallinnolli- nen rehtori	Kysely pape- rilla tai säh- köisenä

Arvio	Mil- loin	Kenelle/tiedotus	Kuka	Vastaa	Väline
KiVa-koulu, tilannekartoitukset ja kyse-lyt	Joka vuosi keväi-sin	Rehtoreille, KiVa-tiimille, koko henkilö-kun-nalle, tiedotus oppilaille, huoltajille ja päättäjille	Perusopetuk-sen oppilaat, henkilökunta	Pedagogi-nen rehtori	Sähköiset kyselyt
Kiusaamis-kysely	Joka vuosi 2.-3. jaksos-sa	Rehtoreille, oppilashuoltohenkilöstölle, koko henkilökunnalle, tiedotus oppilaille, huoltajille ja päättäjille	Oppilaat	Pedagogi-nen rehtori	Kyselyloma-ke
Koulukysely	Joka vuosi syksyl-lä	Ryhmänohjaajille, koko-henkilökunnalle, oppi-lashuoltohenkilöstölle, palaute oppilaille ja huoltajille	7.luokkien oppilaat, 1.vsk:n opis-kelijat	Pedagogi-nen rehtori	Kysely-lomake
Koulun toimin-nan arviointi (TAK)	3-5 vuoden välein	Opetuksen järjestäjälle, henkilökunnalle, oppi-laille, tiedotus huoltajille	Huoltajat	Hallinnol-linen rehto-ri	Kyselyloma-ke

Laatuasiakirja on hyväksytty vanhempaintoimikunnissa (luokat 1-6 ja 7-lukio) 1.11.2011, luokkien 7-9 oppilaskunnan hallituksessa 8.12.2011 ja sivistyslautakunnassa 13.12.2011.